

КУРЕПІН ВАЛЕРІЙ, завідувач відділу

Управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення
Миколаївської міської ради, м. Миколаїв

КУРЕПІН ВЯЧЕСЛАВ, к.е.н, доцент, доцент кафедри методики професійного
навчання,

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

ІНВЕСТИЦІ В БЕЗПЕКУ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ

Підприємства малого бізнесу в умовах воєнного стану стали важливою складовою економіки України. Вони у невизначених умовах забезпечують зайнятість населення та функціонування місцевих громад. Зрозуміло, воєнні дії створюють для таких підприємств ряд ризиків, зокрема можливе пошкодження майна, наявні перебої в енергопостачанні, змінюються логістичні зв'язки, що зумовлює загальну економічну нестабільність як самого підприємства, так і громади. У таких умовах актуальність безпекових заходів зростає у двічі. Посилення питань безпеки стає необхідною передумовою збереження стабільності діяльності малих підприємств.

Планування дій у кризових ситуаціях, таких як, організація безпечних умов праці, впровадження ефективних систем захисту мінімізують потенційні втрати та підвищують стійкість малого бізнесу до зовнішніх та внутрішніх викликів. Належний рівень безпеки не лише сприяє збереженню виробничого потенціалу малих підприємств, а й підтримує соціально-економічну складову стабільності регіонів у складний період воєнних випробувань.

Воєнні дії та пов'язані з ними ризики й небезпеки суттєво ускладнюють їхню діяльність та впливають на економічну стійкість [1, с. 12]. Важливим фактором ризику є знищення (пошкодження) майна внаслідок воєнних дій (втрата обладнання, виробничих приміщень та матеріальних ресурсів). Відчутною загрозою є перебої в енергопостачанні (зупинка виробничих процесів, порушення роботи обладнання). Значні труднощі супроводжують логістику (обмеження транспортних маршрутів, порушення постачання сировини, складність зі збутом продукції). Додатковим визовом є економічна нестабільність: коливання цін на ресурси, зменшення платоспроможності споживачів, зростання податкових витрат тощо.

Воєнні виклики змушують підприємства малого бізнесу підвищувати рівень безпеки. Відбуваються безпекові зміни за допомогою сучасних цифрових рішень [2, с. 68]. Інноваційні технології дозволяють підприємствам забезпечити захист майна та ефективно реагувати на можливі загрози, оперативно контролювати виробничі процеси. Дистанційний моніторинг, системи відеоспостереження сприяють мінімізації ризиків, підвищують рівень безпеки виробничих та торговельних об'єктів.

Використання цифрових платформ управління забезпечує гнучкість управління підприємством в умовах невизначеності. Робота в дистанційному

режимі, електронний облік ресурсів дозволяє малим підприємствам у безпеці контролювати фінансові операції, забезпечувати безпечний обмін інформацією.

Безпекові технології підтримують безперервність діяльності підприємств навіть у складних умовах воєнного часу [3, с. 149]. Використання хмарних сервісів, електронних систем документообігу та онлайн-платформ для управління бізнес-процесами сприяє оперативному прийняттю рішень та забезпечує додатковий рівень інформаційної безпеки.

Малим підприємствам в умовах фінансових труднощів необхідно ефективно розподіляти ресурси, зокрема на забезпечення безпеки виробничої діяльності та захисту життя й здоров'я персоналу. Інвестування у системи відеоспостереження дозволяють контролювати стан об'єктів підприємства та своєчасно реагувати на потенційні загрози. Контроль доступу до виробничих та адміністративних приміщень потрібен для захисту від несанкціонованого проникнення та мінімізації ризиків втрати майна [4, с. 208]. Неперервність роботи підприємства забезпечується резервними джерелами енергії, які дозволяють підтримувати виробничі процеси під час перебоїв з електропостачанням.

Збереження конфіденційних даних підприємства може відбутися за умов впровадження цифрових систем управління та захисту інформації. Ці системи сприяють також підвищенню ефективності контролю за виробничими процесами, оперативному прийняттю рішень у кризових ситуаціях. Інвестиції у безпекові рішення дозволяють малим підприємствам адаптуватися до складних умов воєнного часу, знизити ризики та забезпечити стабільну діяльність.

Інвестування в безпеку малих підприємств має вплив на їх економічну ефективність. Воно дозволяє підтримувати стабільність функціонування навіть у складних умовах воєнного стану, знижує потенційні збитки, пов'язані з пошкодженням майна, перервами у діяльності. Підвищує стійкість бізнесу до зовнішніх загроз.

Інвестиції у впровадження безпекових рішень зберігають робочі місця, забезпечуючи безпечне середовище для працівників, мінімізують ризики зупинки діяльності підприємств. Доцільність безпекових заходів економічна вигідна для підприємства, вона сприяє довгостроковій конкурентоспроможності, збереженню ресурсів та стабільності доходів. Такий стан критично важливий для розвитку малого бізнесу в кризових умовах.

Економічна ефективність інвестицій у безпеку малих підприємств спрямована на створення умов для безперервного здійснення господарської діяльності. Інвестиції у системи безпеки зменшують ймовірність виникнення аварійних ситуацій, пошкодження інфраструктури та технологічних потужностей, мінімізують інші негативні наслідки, що можуть призвести до значних фінансових збитків. Такі витрати мають превентивний характер та довгострокові перспективи, але сприяють запобіганню більш значних економічних втрат.

Інвестиції у безпеку завжди були доцільними та важливими.

Підприємства, які впроваджують сучасні безпекові рішення, мають більше можливостей для швидкої адаптації до змін. Інвестиції в безпеку зберігають трудовий потенціал підприємств малого бізнесу. Системи контролю, моніторингу та управління ризиками підприємства оперативно реагують на небезпечні ситуації, мінімізують втрати та підтримують безперервність виробничих та управлінських процесів. Забезпечення безпечних умов праці підвищує рівень довіри працівників до роботодавця, сприяє зниженню виробничого травматизму та формує відповідальне ставлення до виконання професійних обов'язків. Стабільна зайнятість населення позитивно впливають на соціально-економічний розвиток регіонів [5, с. 43], це актуально, особливо в умовах кризових ситуацій, спричинених воєнними діями.

Отже, під час воєнних дій та безлічі невизначених ситуацій інвестиції в безпеку підприємств малого бізнесу визначають як стратегічні. Вони сприяють зниженню ризиків, захисту матеріальних ресурсів та забезпеченню безперервності господарської діяльності. Організаційні рішення у сфері управління безпекою підвищують стійкість малого бізнесу. За рахунок впровадження сучасних технологічних рішень зберігаються робочі місця, створюються передумови для стабільного розвитку підприємництва навіть у складних умовах воєнного часу.

1. Іваненко В. С. Жінки-підприємниці під час війни: досягнення та виклики // Підприємництво під час війни в Україні: виклики та можливості : збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 60-річчю кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки (м. Івано-Франківськ, 20 листопада 2023 р.). Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника, 2023. С. 12-14. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/16141>.
2. Курепін В. М., Іваненко В. С. Застосування цифрових технологій у сільському господарстві для досягнення цілей сталого розвитку. Modern Economics. 2024. № 47(2024). С. 62-69. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V47\(2024\)-09](https://doi.org/10.31521/modecon.V47(2024)-09).
3. Іваненко В. С. Оцінка ризиків щодо виникнення виробничого травматизму на підприємствах. Проблеми та перспективи розвитку охорони праці: збірник наук. праць V Всеукраїнської науково-практичної конференції викладачів та фахівців-практиків та XV Всеукраїнської науково-практичної конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів (м. Львів, 15 травня 2025 р.). Львів : ЛДУБЖД, 2025. С. 149-151. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/21886>.
4. Лотарева Д. В. Штучний інтелект як виграшна комбінація охорони периметру об'єктів господарювання. Інформаційні технології в сучасному світі : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. здобувачів вищої освіти і молодих учених, м. Харків, 29 квітня 2025 р. / Державний біотехнологічний університет. Харків, 2025. С. 206-209. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/21608>.
5. Іваненко В. С., Курепін В. М. Органи місцевого самоврядування в умовах воєнного стану // Моделювання соціально-економічного розвитку в системі забезпечення продовольчої безпеки : зб. тез Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Миколаїв, 10-11 трав.2023р.). Миколаїв : МНАУ, 2023. С. 41-44. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/13902>.

